

גליון שבועי למבקשי התרופה והעצה לעובדא
למעשה במשנת רביה"ק מוהר"ן מברסלב זיע"א

- הודאה על העבר ובקשה על העתיד
- גשמי שהוא רוחני
- האם להחליף לנוסח תפילה חסידי
- מקידת עקרות המוחזק
- הזמנות אמיתיות
- התורה הזמנית:
- כי מרחמים ינהגם
- השגת התורה של שבת קודש
- איך לקרוא סיפור
- ויצא מבאר שבע וילך חרנה
- הצלחתו של אברהם אבינו בחינוך
- זכרון בתורה
- הלכות נביסה בערב שבת
- עלי מרפא
- שער הגליון
- יון הונגרי
- למעשה
- בני היכלא
- דרכי נועם
- רא דשבת
- מוכבי אור
- עומק הפרשה
- חנוך לנער
- שאל בני
- הלכה פסוקה

למה צריך גשם?

אין אחד שיכול להכין לוח לשנה אחת קדימה עם זמנים מדויקים של הגשמים

העולם מורכב משני מיני הנהגות; הנהגה של טבע והנהגה של נס. ברוב הזמן העולם מתנהג בדרך הטבע; האוכל משיבע, השינה נותנת כח, החזק מצליח, וכיוצא. לפעמים הטבע מפנה את מקומו ומוגיע נס גלוי. זה היה ביציאת מצרים, וזה קורה גם היום; לפעמים רואים ניסים גלויים ובלתי טבעיים לחלוטין.

כשרואים נס, אי אפשר להתכחש אליו. גם כיום, ישנם גרעין בהם גם הכופרים הגדולים עומדים משתוממים

העולם אולי יכול להסתדר טכנית
בלי גשם, אבל אינו יכול להסתדר
בלי המבט למעלה. ובשביל זה
צריך גשם.

ואומרים: אין לזה שום הסבר טבעי, זה נס. אבל כשלא רואים נס, קל מאוד להתפתות ולראות במערכת הטבע כאילו היא מציאות בפני עצמה, וחלילה איננה מונהגת בהשגחה.

לאו בכל יומא מתרחש ניסא, וגם אסור להתפלל על ניסים. האם יש דרך אם כן לגשר בין הטבע לבין ההשגחה? כן. על ידי הגשמים. הגשמים והפרנסה הם ניסים שבתוך הטבע. לא מדובר בשידוד מערכות הטבע, אבל גם לא במערכת שמתנהגת בצורה קבועה, וידועה מראש. בשביל גשם, צריך להרים עיניים למעלה, ולצפות לו. לא משהו שמוכן מאליו.

כל מה שיש בעולם, מגיע מלמעלה. כל שפע גשמי, הוא במקורו אור רוחני שהשתלשל והתלבש בלבושים חומריים. אבל לא רואים את זה בעיניים. הדבר היחיד שכל בשר ודם רואה איך שיורד ישרות מהשמים, זה הגשם. הגשם, כשמו כן הוא: גשמי. אבל כל אחד רואה איך שהוא מגיע מלמעלה, ששם הוא היה רוחני.

מי שאינו מתעקש, רואה בגשם השגחה פרטית, ויכול להקיש מכך גם לכל מערכות הטבע שאף הם בהשגחה פרטית מלמעלה. הגשם נקרא 'מטר', ראשי תיבות: מראה טעם וריח. אלו הם כל סוגי השפע שיש בעולם. דבר שאין בו מראה או טעם או ריח, הוא פסולת ואין בו שימוש. המראה והטעם והריח, הם מטר שמגיע מלמעלה.

העולם אולי יכול להסתדר טכנית בלי גשם, אבל אינו יכול להסתדר בלי המבט למעלה. ובשביל זה צריך גשם.

(על פי ליקוטי מוהר"ן סימן ז)

הדבר הכי טבעי והכי לא טבעי כאחד, הוא הגשם. מחד, מדובר בתופעה טבעית שחוזרת על עצמה כל שנה מחדש, מאז בריאת העולם; מגיע החורף, מגיע הגשם. בבדידים ממותניים כבר המעילים הצעיפים והמטרות, הגגות מוכרחות להיות מזופנות, והכבישים זקוקים לחורי ניקוז, כי כשמגיע החורף, מגיע הגשם.

מצד שני, לא בטוח שזה יקרה. אולי כן ואולי לא. השמש בוודאי תזרח מחר, הירח והכוכבים גם כן. אבנים, צמחים ובעלי חיים, יהיו. אבל גשם? אולי כן ואולי לא. החוזים בכוכבים יכולים אולי לספר האם עומדים להיות גשמים, אבל אין להם מושג איך לגרום לכך שזה יהיה. ואפילו כשהם רק מספרים מה עומד להיות, פעמים רבות זה לא מה שקורה בפועל.

יכול כל אחד להכין לוח למאה שנים קדימה, עם זמנים מדויקים של זריחה ושקיעה. אבל אין אחד שיכול להכין לוח לשנה אחת קדימה עם זמנים מדויקים של הגשמים, האם ומתי וכמה יהיו. מדובר אם כן בתופעה ניסית-טבעית... מצד אחד אף אחד אינו רואה בגשם 'נס', זה חלק מטבע העולם. מצד שני, אין שום הסבר טבעי שיכול לבאר מתי ואיך מגיע גשם.

גשם ופרנסה

בדיוק כמו הפרנסה. פרנסה היא דבר טבעי, לכאורה. כולם צריכים פרנסה וכולם מתפרנסים איכשהו, ואף אחד אינו רואה בכך נס על טבעי. מאידך, קשה וכמעט בלתי אפשרי לתאר איך בדיוק זה קורה, ועוד יותר: איך בדיוק זה יקרה. ההיפך, פעמים רבות נראה כאילו אין לכך סיכוי, אבל ברגע האמת, איכשהו זה פשוט קורה. נס-טבעי.

הרבה תפילות תקנו לנו אודות הגשמים והפרנסה. בימים הקדושים ביותר, הושענא רבה ושמחת תורה, אנו עומדים ומאריכים בתפילות ובקשות אודות הגשמים. נכון, יש בכך גם רמזים לעוד עניינים הרמוזים בגשם, אבל אין מקרא יוצא מידי פשוטו, והתפילות על הגשמים נמצאים במרכז סדר יומו של היהודי, מהושענא רבה ועד פסח.

מדוע זה כך? אם העולם זקוק לגשם, כשם שהוא זקוק לשמש ולאור, מדוע הוא אינו מגיע באופן קבוע וטבעי כמו השמש והאור?

נס-טבעי

עלי מרפא

רבי נתן מדבר אליך!

אם תודה לה' על העבר, תוכל לבקש על העתיד

ב"ה יום א' ושב תקצ"ב:

הנה בשבת זה שעבר דברתי הרבה בענין "ימי חנכה הם ימי הודאה", נשצריך האדם להמשיך דרך זה להודות ולהלל לשמו הגדול יתברך תמיד, אפילו בתוך מעוף צרה וצוקה רח"ל, גם אצד יודה לשמו הגדול יתברך על גדל החסדים שעשה עמו עד הנה, ועל כל ההרחבות הגדולות שמוצא בתוך הצרה עצמה בבחינת "בצר הרחבת לי", ועי"ז דיקא - שגם בעת הצרה יביא תודה על העבר - עי"ז יוכל לצעוק על להבא.

וברחמי הגבונים יתנו לקבל ימי חנכה הקדושים בשמחה, ותזכה תמיד לבחינת תודה והודאה, שזה עקר שעשוע עולם הבא, וגם ללמד הרבה הלכות מארבעה שלחן ערוך: בכל יום, עד שיאיר האמת ברובו הידבר, ותזכה להמשיך השמחה של שבת לימי החול, עד שיתגלה אחדות הפשוט מתוך פעולות משתנות. (ענין כל זה בליקוטי מוהר"ן תנינא סימן ב).

אשרינו שאנו מודרים מזה, פטר שותהה לקל יש בידנו כל התורה הזאת, ותפלה נודאה הנובעת משם, מלבד עוד תורות נפלאות בהנה ובהנה, ותפלות נפלאות הנובעים מהם אשר עולים מהם שעשועים לפני יתברך שלא עלו ממוות עולם, הט אנה ולבבך תשמע והבן היטב מה שעשועו, כי הרפאות שהקדים בתוסדו הם עולים על הכל, כי מעולם לא היו גדון רפאות הנפש כאלה שעשועים אפילו לחולים אנושים שבעתים הללו בעקבות משיחא נתן מברסלב

חק ולא יעבור

יום	יום לחודש	מקור	מקור	מקור	דף דיומי
שבת	ט	סה.	רמב.	קה.	עו
א	י	סה.	רמב.	קו.	עו
ב	יא	סו.	רמב.	קו.	עז
ג	יב	סו.	רמב.	קו.	עט
ד	יג	סו.	רמב.	קו.	פ
ה	יד	סו.	רמב.	קו.	פא
ו	טו	סו.	רמב.	קו.	פג

התורה הזמנית: ליקוטי מוהר"ן ח"ב תורה ז'

עיון

תסידות מוט נסח

(ר' נחמן בן שטיין: יש דבור מרובע, שרבי אמר: "אם הוא היה מתגדל באלוהים, הוא לא היה משנה לנסח של הבעל-שם"? כן! הרבי כן אמר: "אין שום שינוי לחדושים עם נסח, אפשר להתפלל אשכנז ולהיות חסיד!" אין זה אומר שאם אני חסיד אני חייב להתפלל בנסח ספרד, אם אני מתפלל בנסח מסים אני צריך להתחיל את הנסח. את זה כן שמעתי: "אם הוא מבין לבד שעליו להתחיל, אזי שיהיה!" אלא מאי - אם למשל הוא שואל אותי 'האם להתחיל', אני לא צריך להגיד לו להתחיל! למה להגיד להתחיל? "בגלל שנעשית חסיד אתה צריך להתחיל" - הדבור הזה אינו דבור! אם אני נהיה חסיד - אני חייב להתחיל את הנסח! רק אם הוא רוצה כן להתחיל - אז הוא לא צריך לשאול אותי, אין בזה אסור, הוא יכול להתחיל את הנסח, אבל הוא לא צריך לשאול אותי אם להתחיל או לא!

(ר' נחמן בן שטיין: האם את הלשון הזאת אמר הרבי על עצמו?) אז "אם הוא היה מתגדל שם הוא לא היה מתחיל" - את הדבור הזה לא שמעתי! יכול להיות שהדבור הזה לא לגמרי נכון, כי נסח ספרד הוא דבר גדול מאד בזהר הקדוש, וכל שכן על פי האר"י זהו בודאי כן. אני יכול להבין שרבי בכלל יאמר על עצמו: "שהוא לא היה מתחיל!" אם כל סודות הקבלה הם פלם עם נסח ספרד, אז זה לא יכול להיות ככה, אני יודע אם זה נכון או לא, הרבי לא צוה להתחיל נסח, אם אתה שם תחזיק את עצמך שם - תחזיק את עצמך שם, אבל הרבי לעצמו? יש מכתב בסוף הספר הקדוש 'נעם אלימלך' רבי אלימלך צוה על רבי אלעזר (בנו) שיענה את המכתב הזה, הרבי ר' אלימלך מאד הקפיד, השואל שאל אם להתחיל את הנסח, הוא נותן לו: "תקנה קדם הכל עד שאאתה שואל אם להתחיל את הנסח"? הוא מכניס בו כל כך הרבה, א געוואלד. רואים מזה שהוא גם לא סבל ששואלים על החלפת הנסח, הוא לא רוצה לסבל שנתפשים לנסח. "אש" "אש" "אני גם לא הייתי צריך לענות לך" - ההוא היה תלמיד-חכם גדול, בתור פבד התורה הוא ענה לו, רק הוא נותן בו ככה, הרבי ר' אלימלך היה 'אש אמת', אש אמת נורא מאד, הוא לא הניח את עצמו להטעות, להולך שולל את הראש עם נסח, "ולפני נסח אתה כבר אחזק! אתה כבר משלם"!

פקידת עקרות - פקידת המוח

אדם יעמוד ויבקש וימליך את השי"ת על ידי תפילתו, ואין זה מחמת שהשי"ת אינו רוצה בישועתו.

השי"ת מתאווה שנצטק לפקידת המח

ג] כאשר אדם רוצה להוליד מח חדש בעבודת הבורא, והמח סתום ורדום ואינו יכול להתעורר להכיר את הבורא יתברך, שבדרך כלל לאחר תקופה, האדם נוטה להתיימש ומהפך עצמו לעקר עי', כאילו הוא אינו מוכשר לכך לזכות למח בעבודת ה'.

שזהו למעשה הסיבה אשר רוב העולם אינם מתייגעים לחפש להגדיל המח כראוי. והרי כמה דבר מזה רביז"ל שציקר היגיעה בעבודת ה' הוא להגדיל המח וההתבוננות בגדולת הבורא יתברך, ולצאת מהקטנות לגדולות. ובאמת מי אינו חפץ בחיים אמיתיים? אלא שמהר מאוד מתיימשים מכך, כאשר נראה בחוש גודל הסבל שיש למי שרוצה לעמוד בתורה ובתורת הצדיקים הקדושים, לבנות מח אמיתי וקדוש המלא בהשגות אלקות.

ד] הסיבה האמיתית לעקרות המח, הוא מחמת שהשי"ת 'מתאווה' לתפילת התחנונים. וככל שמתעכבת הישועה, ואדם רואה עצמו שאינו יכול להוליד המח, זה לא מחמת שאינו מוכשר לכך, כי אין לו טיפשות גדולה מזו להכנס לקטנות ולחשוב שאינו ראוי להגדיל המח שלו. כי אדרבא, ככל שהפקידה מתארכת כך מתברר יותר שהשי"ת רוצה ומתאווה לעוד כמה תפילות וצעקות וזעקות. כי תפילות אלו הם אשר ממליכים את השי"ת, וממשיכים את השראת השכינה הק'.

השי"ת התאווה לתפילת האמהות

א] האמהות הקדושות, זכו והיו מרכבה לשכינה הק', וכמו שאמר רביז"ל, שבשנים ששרה היתה בעולם, היתה השכינה נקראת בשם שרה, ובחיי רבקה היתה נקראת רבקה וכו'. ומה עשו אותם אמהות הקדושות? עסקו בתפילה ותחנונים. ואולי בזה בעצמו שעסקו בתפילה, זכו הם להיות המרכבה לשכינה, שהשכינה תשרה עליהם, ולגלות אלקותו יתברך בתחנונים.

וכיון שזכו להמשיך השכינה למטה, לכן גם נתעקרו. וכמו שאמר חז"ל, למה נתעקרו האמהות, בשביל 'שנתאווה' הקב"ה לתפילתם. והוא דבר נורא, שהרי בפשטות היה נראה לומר שהאמהות עסקו בתפילה מחמת שלא זכו לפרי בטן והיו עקרות. והנה חז"ל מגלים לנו ההיפך מזה לגמרי, שכל הסיבה שסבלו צער כזה להיות עקרות, הוא רק מחמת שהשי"ת 'מתאווה' לתפילתם. כלומר לא רק שהשי"ת מוכן לשמוע את תפילתם, אלא כביכול 'מתאווה' ממש.

לזכור בעת צרה שהשי"ת מתאווה לתפילה

ב] הרבה פעמים כשאדם נמצא במצב של 'עקרות', והכל סתום, ורואה אכזבה אחר אכזבה כמה וכמה שנים, ואין נראה שום ישועה באופק, אזי נכנס בו רוח נכאה, וחלישות הדעת, וספק האם יזכה אי פעם לראות ישועה? וכאן מגלים לנו חז"ל את הסוד הנפלא, שבאמת כל סיבת העקרות, הוא מחמת שהשי"ת נתאווה לתפילה, כביכול יש 'תאווה' למעלה, שדייקא אותו

נצור לשונך הלכות לשון הרע

המשך הדרכים אין להנצל משמיעת לשון הרע:

ג. עוד יש עצה להנצל משמיעת לשה"ר ע"י שינוי הנושא של השיחה, לדברים אחרים שאין בהם לשה"ר. כגון כשהחבר שואל: 'מה קרה עם פלוני?', תחזור ותאמר בקול: 'שמעת מה שהיה?' ותסיט את השיחה לענין אחר שאין בו לשה"ר.

ד. אם אין עצה אחרת, יש להפסיק השיחה אף בצורה מעליבה, כגון לומר: 'אני רוצה לשמוע פטופטי הלשון הרע שלך'. אך התורה דרכיה דרכי נועם ונתיבותיה שלום, לכן אין להשתמש בעצה זו כשיש דרך אחרת בלי לפגוע בזולת.

המקשיב לשה"ר כדי שלא לפגוע במדבר, עובר על לאו ד'לא תשא שמע שוא', ועל 'לפני עור לאתנתן מכשול', וכן על 'לא תחניפו את הארץ' שמחמת הנאה פרטית אינו מוחה בעוברי עבירה, ונמנה בין כת החנפים שאין מקבלין פני שכינה ר"ל. (קיצור הל' לשה"ר פ"ו סעיף ה)

כל הגליות שעוברים על ישראל שהולכים בגולה נע ונד, הכל בשביל פרוי הלקות שנפלו על ידי מחלוקת, שעל ידי זה בא גרוש וטלטולים ח"ו. (לקריה ראשית הנה"ה, טז)

הליכות

שיחות ומנהגים

האבות הקדושים

יתברר לזרעו - ולא האמין לו אף אחד על זה, וידפדפו על זה, ואחר כך נתקבל הדבר, כן הוא בענין רבנו, שפאן אנו מדברים דברים נשגבים כאלה, אך בחוץ מדברים דברים אחרים לגמרי, על פני צדיקים לזכר היטב ולכלי לשפח שפך היה גם בזמנו של אברהם אבינו: (שיח שרפי קדוש חלק ב' סימן רסב)

הוכיח ובר [רבינו] לעיניו שהאבות היו מחזיקים אצלם ממון, כי אברהם יצחק ויעקב היו פלם עשירים מפלגים, ויעקב אבינו פלם לשכס קנה מיד חלקת השדה, והיו חיי לו מעות כל כך; וכן אברהם פלם מפרת המפלגה, וכן מבאר עוד מהפסוקים ומידושים שהיה מנח אצלם מעות. ואמר שבעוד זה גבוהה ובכדה יותר אצל גדולי הצדיקים האמתים המפלגים במעלה גבוה ביותר: (חיי מוהר"ן סימן תצט)

קדם שנסע [רבנו] לארץ ישראל וכו' אמר שזדע לי עתה על פסוק (שעשה מ, ב): "כי תעבר במים אתה אני" - איך יכולין לראות מתי שרופין את האבות אברהם יצחק ויעקב: (חיי מוהר"ן סימן קמז)

רחמנות מהי?

"ירא אני שמא תקפידו עלי בשל כך", אמר רבי חייקל. "אל תירא" הרגיעו הרבי. רבי חייקל חזר והביע כמה פעמים את חששו מקפידותו של הרבי, והרבי באחת: "אין לך להתירא".

קם רבי חייקל, ניגש אל פינת הבית, שם ניצב דלי עם מים, הרים את הדלי ושפך את תוכנו במרכז הבית, לאחר מכן נטל מקל בידו והחל מפזר את המים לכל עבר, כשהוא קורא: "שפע למזרח! שפע למערב! שפע לדרום! שפע לצפון!"

רבינו שישב ליד השולחן, הגביה את שולי ה'קאפטן' שלו ואמר לו בצחות: "חייקל! לי אל תתן שפע..."

כעבור שעה קלה, עזבו רבינו ורבי חייקל את הבית והמשיכו בדרכם. לא חלף זמן רב, ודפיקות נשמעו מכיוון הדלת. כשניגש בעל-הבית לראות מי בפתח, גילה קבוצת סוחרים גויים שעגלותיהם טעונות הסחורה חונות ליד חצרו. "מה מבוקשכם?" שאלם. סיפרו לו הסוחרים כי הם בדרכם אל היריד, ובעגלותיהם מובילים הם אריגים, צמר, עורות ועוד. "רעבים וצמאים אנחנו, אולי יש בביתך יין-שרף, דג מלוח או עוגות? נשלם לך טבין ותקילין"

"ביתי ריק מכל ואין לי מה להציע לכם" התנצל העני. "הקשב נא יהודי!" אמרו לו הסוחרים, "הא לך חמישה רובל בהלוואה, סע אל העיר הסמוכה והבא לנו דברי מאכל ומשקה. עד לא מזמן נהגנו להתארח בפונדק אחר על אם הדרך, אולם מעתה נתאכסן בכל פעם בביתך, ונשלם לך על שירותך ביד נדיבה".

הסוחרים המשיכו לפקוד את ביתו לעתים קרובות ולשלם לו על האירוח, הם אף מכרו לו בזול תבואה וקטניות, בדים וצמר, והוא מכר אותם בשוק בעיר הסמוכה. וילך האיש הלך וגדול עד שהפך לעשיר מופלג.

בתחילה, כל אימת שהגיע ליריד בעיר ברסלב הסמוכה, היה בא אל רבינו לקבל הימנו ברכת שלום, אך ברבות הזמן שקע כולו במסחר וחדל לבוא אליו. ביתו של רבינו היה קרוב לשוק, באחד הימים תוך כדי שהסוחר דן פסע בשוק, שמע קול הקורא בשמו, כשנשא עיניו, נדהם לראות את הרבי בכבודו ובעצמו מסמך לו לסור לביתו. הוא חש באי-נעימות ולא יכול לסרב. עם היכנסו, פנה אליו הרבי בשאלה: "אמור לי, האם הסתכלת אל השמיים היום?"

האיש השיב בשלילה.

"הבט מן החלון" אמר לו הרבי, "אמור לי: מה אתה רואה?", "שוק, אנשים, סוסים ועגלות הנחפזים לדרכם", ענה הסוחר. "יודעת אתה?" שח לו רבינו, "בעוד חמישים שנה, כל מה שאתה רואה, כבר לא יהיה כאן. יהיו פה אנשים, סוסים ועגלות אחרים, וגם אני ואתה לא נהיה כאן! אם כן, תמיחני עליך, מדוע טרוד אתה כל כך, שאין לך פנאי להסתכל על השמיים!?" "... באותה שעה, היה רבי חייקל נוכח בבית, ורבינו פנה אליו: "חייקל! ראה מה גרמת לו עם השפע שלך!" (על פי: כוכבי-אור פרק אנשי מוהר"ן)

היה זה באחת מנסיעותיו של רבינו הקדוש, כשהתלווה אליו רבי חייקל החזן, שזכה לשמשו לעתים. רבי חייקל הבחין כי עיניו הקדושות עצומות. הוא סבר כי הרבי מתנמנם, ולא ידע כי מחשבותיו דבוקות בעניינים טמירים ונעלמים. רבי חייקל הבחין כי חולפים הם בדרכם ליד כפר שבו דר אחד מידידיו העני והאביון, המקורב לרבינו מעט. הוא נזכר בעניותו המופלגת של הלה ורחמיו נכמרו עליו, לפתע חלפה בראשו מחשבה: הזדמנות-פז היא עתה. אומר לעגלון לסור אל בית ידידי ואבקש מהרבי לצוות לו את ברכתו!

האם הסתכלת היום לשמיים? העיר ברסלב

רבי חייקל סימן באצבעו לעגלון, וזה היטה את המושכות לדרך הצדדית, לאחר כמה פניות בשבילי הכפר, פקח רבינו את עיניו הטהורות, כאילו זה עתה התעורר משנתו, והעמיד פנים כאילו יודע שהובילוהו בכוונה תחילה לבית זה, כדרכו שלא להתעקש על שום דבר. הוא ירד עם רבי חייקל מן העגלה. כשראה בעל-הבית את רבינו, צהלו פניו משמחה והוא קיבלו בכבוד גדול אל ביתו הדל. מביט רבי חייקל סביבותיו ונחרד: העוני והדלות הנוראים זועקים מכל פינה, והילדים הקטנים מסתובבים יחפים ולבושי קרעים. הוא פנה אל בעל-הבית: "שמאי יש בביתך מעט יין או כיבוד כלשהו?" אך

האיש פרש ידיו לצדדים: "אין בביתי מאומה!" "אם כן, לך אל ה'קרעטשמע' (=פונדק) הסמוך והבא דברי מאכל" אמר לו רבי חייקל. "גם זאת אין באפשרותי" השיב העני, "אין בכיסי אפילו פרוטה שחוקה!". אך רבי חייקל לא ויתר: "טול חפץ כלשהו, משכן אותו, ובכסף שתקבל תמורתו קנה כיבוד". כשכוונתו שבכך יוכל לזכות בברכת הרבי.

נטל החסיד את הפמוטים שבביתו ויצא לעבר הפונדק. כעבור שעה קלה חזר כשידיו אווזות במיני מזונות ובקבוק 'משקה'. בדחילו ורחימו ניגש ומוזג לרבי יין לתוך כוס. תוך כדי כך, ניגשו ילדיו לבושי הקרעים ובחנו בסקרנות את פני האורחים. לרגע זה המתין רבי חייקל, הוא רמז לרבינו שישא עיניו אל המראה מעורר הרחמים של הילדים, וביקש: "דבין! אנה המשיכו לו שפע!". רבינו, שענינו צופיות ורואות הרבה מעבר לעיני בשר רגילות, ענה: "אני, אין לי שפע עבורו, אם רצונך בכך - תן לו אתה שפע".

דרכי נועם

חיפוש אור הצדיק בתורתו הקדושה

ביאורים על לקוטי מוהר"ן ח"ב סי' ד' שיעור ב'

ע"פ שיעורי הגה"ח ר' ניסן דוד קיוואק שליט"א

בי משה רבנו היה לו רחמנות באמת על ישראל ומסר נפשו בשביל ישראל, והשליך נפשו מנגד ולא היה חושש על עצמו כלל כי השם יתברך אומר לו (שמות לב) "ואעשה לך גדול", והוא לא השגיח על זה כלל, רק אומר "אם תשא חטאתם" וכו' (שם).

להבין ענין זה עלינו להקדים ולבאר את כלל הפנים שנעשה בחטא העגל, את העונש שרצה השי"ת לגזור עליהם, מה טען משה רבינו ומה עשה כדי לפעול את בקשתו.

מובא בתקוני זוהר (תיקון כא, מג.) ובכתבי האר"ז"ל (ע"ח שער לח פ"ו ועוד), שבחטא העגל גרמו סילוק שכינה רח"ל ונתמעטה למדרגה נמוכה ביותר, ועל כן חשב השי"ת לרחות מדרגה זו לגמרי, כי מאחר שישראל נאחזין בה לכן בכל עת שהם חוטאים היא נפגמת ונחסרת מאד, ועל כן ביקש לבטלה ולבנות את השכינה במדרגה גבוהה יותר בבחינת 'בני משה' [היינו לבטל את פרצוף רחל, ולבנות את מדרגת לאה לבד]. ואם היה עושה כן היו מתבטלים לגמרי כל ישראל האחוזים בה. אבל משה רבינו המשיך רחמים נוראים עד שפעל לבנות את שני המדרגות.

וביאר הענין בדרך עבודה. כי השי"ת הראה למשה רבינו שלכאורה אין תועלת בישראל בדרך זו שהם קרוצי עפר, נופלים וחוזרים ונופלים בכל עת ובכל פעם פוגמים מאד בשכינה הקדושה, ולכן רצה כביכול לבנות את השכינה הקדושה מעלה בלבד, במדרגת בני משה. כי רק הוא יכול למסור את נפשו באמת בשביל השי"ת, לעורר יחודים שלמים כראוי, אבל בני אנוש קרוצי חומר שאינם יכולים למסור שום רצון אמת להשי"ת, מוטב שיתבטלו לגמרי ולא יקלקלו כל כך.

אבל משה רבינו השיג באמת את רצון השי"ת לעורר נחת רוח דווקא מקרצוי חומר דרי מטה, עד שעורר רחמים נוראים להמשיך את תיקון השכינה בשני דרכים יחד בדרי מעלה [בחי' בני משה] ובדרי מטה [בחי' כלל ישראל]. וזה שנאמר ש'לא היה חושש על עצמו' [שלכאורה הוא תמוה וכו' זו היא מעלת משה רבינו שלא חשש אלא על טובת ישראל], אלא לא היה חושש להביא אנשים בעלי מדרגה כמותו בלבד, אלא דווקא את אותם דרי מטה.

ובזה יתבאר ענין אם אין מחני נא שהזכיר רבינו. שמשו טען לפני השי"ת שאם התכלית היא לבוא למדרגה של שלמות הנשמה עד שיהיה לו כח להמשיך רחמים לכל מקום אשר הם שם הרי טוב, ואם לאו אין לי שום תכלית בעולם, כמו שיתבאר שאין תכלית לצדיק אלא כשהוא עולה עד שיכול להמשיך רחמים לרדי העולם להאיר להם כי ה' הוא האלקים.

ובתפילה זו מסר משה את נפשו לגמרי, כמו שדרשו חז"ל (ברכות לב.) על הפסוק 'יחל משה' - 'אחזתו אחילו', ומובא בזוה"ק (ויקרא יד.) ובזוה"ח בראשית (י.) שמשו רבינו מסר את עצמו למיתה ממש, בעולם הזה ובעולם הבא, עד שפעל את בקשתו.

והטעם שהוצרך למסור את נפשו כל כך מתבאר בדברי הזוה"ק והאר"ז"ל, שלהמשיך את מדות הרחמים צריך השגת חיה ויחידה, אבל אי אפשר להשיג את מקיף היחידה בזה העולם, אלא אחר שמסתלק, ועל כן משה רבינו מסר את נפשו למיתה ממש, להשיג את מקיף היחידה שיוכל להמשיך את הרחמים העליונים בתכלית השלמות, אלא שכל זמן שהיה בעולם הייתה הסתלקותו בבחינת רצוא ושוב, עד שהסתלק למעלה בשלמות.

וגם בזמן הזה מתבאר בליקויה' (הל' מדים ד.) (י.) שהוא עבודת הצדיק שאף על פי שהוא מתעלה בכל עת למקום שעולה, בכל זאת מוסר נפשו ומקבל על עצמו יסורים כדי להמשיך רחמים על ישראל, וביחוד על אותם שנפלו למקומות המטונפים וכו' וכמו שהעיד רבינו שמסר את נפשו על זה, ואמר ואני ידי מלוכלכות, ואמר שעל כן נלחם בו הבעל דבר כל כך.

מישיב מבני אדם

בי הוא היה רחמן ומנהיג אמתי, והיה עוסק ב'ישובו של עולם' - שיהיה העולם מ'ישב מבני אדם', כי עקר האדם הוא הדעת ומי שאין לו דעת אינו מן ה'ישוב' ואינו מ'בנה גשם אדם' כלל, רק הוא בחינת חיה בדמות אדם, ומשה רבנו היה לו רחמנות והיה עוסק ב'ישוב העולם' - שיהיה העולם מ'ישב ומקומץ מבני אדם', היינו בני דעה פנוי ל'עיל.

אחר שנתבאר ענין מסירות נפשו של משה על ישראל במאד כאן את הטעם

לעידוד ההתבוננות בספרי רבינו ז"ל

לחידודא

תשובה לחידה הקודמת:

"וְרָאוּ לָנוּ לֹמֵר זֹאת בְּבִיחָה, בְּמַעֲוֵת שְׁלִישׁ לִבְנוֹת וּלְהַתְּנָעֵנֵעַ לְבָשׁ וּלְהַתְּחַנֵּן לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ מִתִּי נִזְכָּה לָזֶה" על מה נאמר? "שִׁיחָה לָנוּ זֶה הַדַּעַת שֶׁנִּגְדַּל לְדַעַת וְלִהְיוֹת הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ מִכָּל דָּבָר שֶׁיִּהְיֶה לָנוּ זֶה הָעוֹלָם בְּפִרְטֵי פִרְטֵי" (לקוטי מוהר"ן תניינא סי' ל"ט).

הזכרה: שלמה פערל בית שמש
בשבור זיכוי ע"ס 100 ש"ח עבור טיסה לאומן.

איזה יסוד

חותם בו מוהר"ת
במילים: "וצריכין
לחזור זאת היטב?"

ראש חודש ה

לחיות עם אור השבת ע"פ הספה"ק 'אוצר הידאה'

איך זוכים להבנה בלימוד בזכות השבת?

לחדש הקשר ברית

א' מובא בספר המידות (ערך לימוד סעיף ס"א), 'מי שאין לו הבנה בלימודו יקבל את השבת בשמחה, וגם על ידי זה יזכה ללמוד תורה לשמה'.

כי עיקר מצוות השבת בפשטות הוא לחדש הקשר להשי"ת, כיון שהשבת היא 'ברית ביני ובין בני ישראל'.

ואף שהשבת היא עדות על בריאת העולם, [שע"י ששבתים ממעשינו בזה מגלים שהשי"ת ברא את העולם בששה ימים ושבת ביום השביעי, ומכאן אמונה זו אין אנו צריכים לעשות שום מלאכה כי הבריאה מתנהלת רק ברצון השי"ת].

אך צריך לדעת שהאמונה המתגלה בשבת הוא לא רק להאמין שהשי"ת ברא את העולם, אלא העיקר להאמין שהשי"ת ברא את העולם ברצונו מחמת שרצה אותנו שאנו נגלה מלכותו - ונעיד שהוא ברא הכל, וכך נעשה הקשר 'ביני ובין בני ישראל'.

לקבל השבת בשמחה

ב' ולכן חלק מעבודת השבת הוא להשתדל לקבלה בשמחה, וכמו שמזכירים בתפילה 'ישמחו במלכותך' - שיש בזה שני משמעויות, א. לשמוח שהוא המלך. ב. לשמוח שאנו זוכים להיות אלו שממליכים אותו, והשמחה בזה היא זו שמחדשת את הברית ביני ובין בני ישראל.

כי אם התכלית של גילוי המלכות הוא הקשר שלנו עם השי"ת, ממילא ההכרח שיהיה בשמחה וחיות, ולא כעול כבד, וכפי השמחה שהאדם משמח את עצמו בשבת מהקשר והברית בינו להשי"ת, ומשמח את עצמו בכך שזכה להיות מי שממליך אותו, כך מתקשר יותר ויותר בקשר ה'ברית ביני ובין בני ישראל'.

להבין לימודו וללמוד לשמה

ג' ועל פי זה אפשר להבין קצת ענין הסגולה הנפלאה שגילה רביז"ל שעל ידי קבלת שבת בשמחה זוכה להבין לימודו.

כי אף שהיא סגולה, אך רביז"ל בספר המידות לא בא לתת רק סגולות, אלא

לגלות הקשרים הפנימיים בין המצוות שבתורה, ולכן ככל שמבינים את משמעות הסגולה ומקיימים את הסגולה מתוך כוונת הבנת הענין בעבודת המחשבה והלב, כך מאירה הסגולה מאוד, [וכך עולה מדברי מוהרנ"ת בביאורו שמבאר כמה סגולות מספר המידות. ועיין ליקו"ה ציצית ג' - אות טו, תפילין ו' - אות כד, ברכת השחר ה' - אות מ"ז, הכשר כלים ד' - אות כ' ועוד].

וממילא גם לענין השבת, אפשר להבין קצת, קשר הענין של קבלת שבת בשמחה להבנת הלימוד.

ד' כי כל תכלית לימוד התורה הוא לקשר את האדם להשי"ת, וכל הבנה שמבין בלימודו, מקשר אותו בעומק דעתו ושכלו בעצמיות אור האלוקי, וכן נעשה דבק במלכות דקדושה, כמבואר הרבה בספה"ק ובספרי רביז"ל, (עיין ליקו"מ סי' א', י"א, נ"ו, ק"א, ק"ה ועוד הרבה).

ולכן על ידי שמעורר שמחתו בשבת קודש בקשר שיש לו עם מלכות ה', ממילא זוכה שהשי"ת יכניסו לחדריו, ויפתח לו שערי הבנה בלימודו, והיינו שיתקשר יותר בעומק דעתו ושכלו במלכות ה', ובמוחין עצמם וכו'.

ה' ועל כן גם זוכה שלימודו תהיה לשמה, כי על ידי שמשמח עצמו בהשי"ת בשבת ממלכות ה', ממילא כל לימודו מקבל פנים חדשות, שלומד בשביל להתקשר להשי"ת.

ו' ומדברים אלו נוכל להתעורר בפשטות להתחזק בלימוד תורה בשבת קודש, כי אף שסגולה זו נאמרה לכל ימות השבוע, שעל ידי קבלת שבת בשמחה יזכה להבין לימודו וכן יזכה ללמוד תורה לשמה. אך בוודאי שבשבת עצמה, בשעה שמעורר שמחתו במלכות ה', אם יתאמץ ללמוד תורה, יזכה ששערי מוחו יפתחו להבין לימודו, וכן ילמוד תורה מתוך רצון להתקרב לה' - לימוד תורה לשמה, וממילא מובן גם להיפך, שיעורר עצמו תוך כדי לימודו לשמוח שזוכה ללמוד תורת ה' ולגלות מלכותו בלימודו.

מושגים בתורה ז' תניינא

השגות

בהמה לקרבן

הקרבנות עולים למעלה לריח ניחוח והקדוש ברוך הוא משרה שכינתו בתחתונים ובה מתאחדים העולמות העליונים והתחתונים עליונים למטה ותחתונים למעלה. ועצם זביחת הקרבנות הוא הכנעת הרוח שטות והבהמיות שרוצה להכניס בדעת האדם שכביכול הוא אינו אדם שיכול לעשות נחת רוח להקדוש ברוך הוא ולכן אינו אדם אלא רק חיה בדמות אדם ללא התכללות למעלה, והוא עצמו הארת הדעת של מלא כל הארץ כבודו שיכול לעלות נחת מהתחתונים כמו מהבהמות ובה שמאיר בו אור הדעת מתבטל הבהמיות ונעשה בחינת הקרבנות. ועצם הארת הדעת שמכל מקום מתעלה כבודו, גורם לאדם שיחזיק ולא יפול לתוך הרגשת הבהמיות אלא לעסוק ביישובו של עולם על ידי ידיעת הבורא.

למה מסר כך את נפשו, ולא היה חושש על עצמו להסכים לגזירת השי"ת לברוא עולם של בעלי דעה גדולים וראויים להמלכת השי"ת, כי באמת העולם מלא עוד קודם הבריאה בנשמות ערטילאין, נשמות חלושות מאד שאין להם שום תיקון, והעולם אינו ממולא ומיושב מבני אדם, אלא חסר לגמרי, ומשה רבינו התייגע למצוא ולגלות את רצון השי"ת שהוא רוצה דווקא את נשמות ישראל במדרגה חלושה זו, שנופלים כל כך בכל עת וכל תנועה ותנועה שהם מתייגעים לשוב להשי"ת עולה להם בקושי רב, כי דווקא על ידי זה מתקן הצדיק נשמות נפולות אלו, ודווקא מהם הוא בונה את כבוד השי"ת [והענין יתבאר בהרחבה בענין רוחניות נשמות ישראל].

וביור עומק מתבאר בביאור הליקוטים (אות ס) שדווקא מכאן מושך הצדיק את מידת הרחמים שהי' השי"ת לא ברא את העולם לשם תהוה, וכשרואה אותו בחסרון הדעת כזה, הוא מעורר רחמים שבוודאי יש כאן תקווה להמשיך גם להם דעת.

וזה ענין 'חיה בדמות אדם', שבפשטות הוא אדם ההולך אחר רוח הבהמיות, אבל מדיוק לשונו שכתב 'חיה' ולא בהמה, וגם מה הוא 'דמות אדם', מתבאר על פי המובא בזה"ק (בראשית כב: ועוד) ובכתבי האריז"ל (שער כה דרוש א ועוד) על לשון הכתוב 'נעשה אדם בצלמנו בדמותנו', שהאדם כלול מדמות וצלם, הדמות היא חלק גשמי יותר שיש בו, והצלם הוא החלק הרוחני.

הכח המחיה את האדם נקרא 'נפש חיה' והוא המעורר באדם את הרצון החשק והחיות, וכשהוא מתלבש ב'דמות' נמשך רצון באיברים הגשמיים לראות לשמוע וכדו', אבל זה אינו אדם באמת אלא 'דמות אדם', אבל כשהוא זוכה לחבר את הדמות בצלם, היות בצלם אדם'.

אתה הראת לדעת

פי' הוא פתח לנו אור הדעת, כמו שכתוב (דברים יד) 'אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלקים', פי' משה פתח את הדעת ונגלה לנו כי יש אלקים שליט בארץ.

כדי להמשיך בנו דעת זו, התייגע משה רבינו עד ש'פתח לנו אור הדעת', ומבאר בליקו"ה (הל' פסח ט, א ובהל' פדיון כבוד ה), שבשעה שהיו ישראל במצרים נפגמה הדעת לגמרי [כמובא בשער הכוונות דרושי הפסח], ושכחו ישראל את כל הדעת שגילו האבות הק' מדור לדור (כמובא בזה"ק תרומה קסא), ועל כן לא היה שום דרך לדעת מהשי"ת. עד שבא משה רבינו ופתח את שערי הדעת, ומאותה עת נמשך בכל עת ועת ובכל דור ודור דעת התורה הק' לדעת כי ה' הוא האלקים, ויש אלקים שליט בארץ כמו שיתבאר.

ומבאר בליקו"ה (הל' חזקת מטלטלין יא), שמשה רבינו האיר להם במתן תורה הארה נוראה של השגת השי"ת בשני דרכים, הן מדרגת שם הוי"ה שהוא השגת דרי מעלה, והן שם אלקים שהוא השגת דרי מטה היורד ומתגלה בכל מקומות הנמוכים, ובמתן תורה האיר להם את שלמות הדעת לדעת כי ה' הוא האלקים אין עוד מלבדו כלל וכלל.

וביאר הענין למעשה, כי באמת דעת זו שידע האדם מהשי"ת אינה ידיעה שכלית, שהאדם יכול לדעת בשכלו האנושי, אלא הוא צריך להיות ראוי לה, ואכן האבות הק' עלו ונתעלו עד שהשיגו דעת זו ובכוחם הגדול הורישו אותה לבניהם, אבל כשירדו ישראל למצרים ונכנסו במ"ט שערי טומאה רח"ל, הסתלקה מהם דעת זו ולא נודע כי באו אליה, אבל משה רבינו ברוב רחמנותו פעל אצל השי"ת להודיע להם כי ה' הוא האלקים, וכך הודיע להם את ראשית הדעת בצאתם ממצרים וחזר והאיר אותה להם מדרגה אחר מדרגה במ"ט ימי הספירה עד שבמעמד הר סיני נודע להם בשלמות המדרגה כי ה' הוא האלקים. ולהלן יתבאר איך גם אחר שנפלו בחטא העגל ושוב לא היו ראויים ישראל לדעת זו עורר את רחמי השי"ת להוסיף ולהודיע להם ולבניהם אחריהם עד עולם וכן בכל דור ודור הוא מרחם על ישראל להודיע להם דעת זו עד שיביא את גואל צדק להודיעה להם בתכלית השלמות.

וזה ענין יש אלקים שליט ומושל בארץ - שגם בארץ השי"ת שולט ומושל, בבחינת השגת דרי מטה (כמובא בהל' ת"ת ב), ועומק הענין מבואר בכתבי האריז"ל (שער הכוונות פסח ועוד) כי שם אלהי"ם הוא השם היורד ומתגלה בעולמות התחתונים להחיות גם את המדרגות הנמוכות. וזה עיקר הדעת שמעורר הצדיק להודיע לדרי מטה ששם אלקים שולט בכל חלקי הארציות.

מוגש כאן לראשונה באדיבות מכון מאירת עיניים - פרויקט התורות הקצר - ביאורים. לקבלת השיעורים המוקדמים על לקו"ת סי' ז' יש לפנות: yotamattar@outlook.co.il :6 בלש"ק בשלוחה 5. לשמיעת השיעורים על התורות הנ"ל בקו היעודי בקול הלשון 036171016, באדיש בשלוחה 6, בלש"ק בשלוחה 5.

איך לקרוא סיפור

שיהיה חזק מאד בעבודת ה' ולא יסתכל על שום דבר בעולם, ומאז והלאה נתחזק לבו בה'... ואף על פי כן, גם אחר כך היו לו תמיד עליות וירידות, רק שהיה חזק שלא יניח עבודתו יתברך לעולם" (שם).

ללמדנו שלא בשמים היא, וכל אחד יכול להגיע לדרגות גבוהות בעבודת ה' ובלמוד התורה, רק שיעמוד איתן על משמרתו ולא יתייאש. יתמיד בעבודתו, ובכל פעם יתחדש על פי עצותיו של רבינו. בפרט בלימוד התורה, אשר ישנם צעירים המתחילים בחשק ובמרץ, ולפתע נופלים מהתלהבותם, יכולים הם ללמוד הרבה מהתנהגות רבינו בצעירותו כמסופר ב'שבחי הר"ן': "סיפר שכל לימודו בא לו ביגיעה גדולה, כי בתחילה למד 'משניות' ולא היה מבין למוד, והיה בוכה הרבה לפני ה' יתברך שיאיר עיניו, עד שזכה להבין. וכן אחר כך למד שאר ספרים ולא היה מבין, והיה בוכה הרבה עד שזכה להבין. וכן בלימוד זוהר וכתבי האר"י ז"ל, וכן היה גם בספרים אחרים, שבתחילה לא הבין, והיה קשה לו הרבה ולא היה יכול לעמוד על פשוטן של דברים, והיו לו ייסורים גדולים, והיה למודו ביגיעה גדולה - ואף על פי כן למד הרבה מאד, כי היה מחזק עצמו מאד; והכל זה על ידי תפילות ובכיות" (שם ח).

הנה כי כן רואים אנו כיצד אפשר להגיע לדרגות גדולות על ידי חתימה מתמדת ועקשנות בלתי נלאית.

ידוע שאחד המכשולים המונעים מהאדם לשאוף להגיע למדרגת הצדיקים הוא בפער שהוא מרגיש בינו ובין הצדיק. ישנם רבים שמתייאשים כשהם רואים כמה רחוקים הם מעבודת ה' ביחס לצדיקים. יש התולים את גדולת הצדיק בנשמה הגבוהה שלו, באומרים: 'מה לי השפל והפשוט, נחות הדרגה, להשתוות לצדיק העליון, הגדול במעלה?'

ברם, כאשר מתבוננים בשום לב לתולדות הצדיקים, רואים כמה יגיעות ועבודות, כמה טרחות ומסירות-נפש השקיעו עד שזכו למה שזכו. בייחוד בולט הדבר בתולדות רבינו הקדוש, שמים לב כמה יגע וטרח עד אשר הגיע למדרגתו העצומה; ובעיקר - עקשנותו הגדולה בתורה ובעבודת ה' כאשר לא נרתע ולא התייאש למרות כל הקשיים.

וכך אנו קוראים ב'שבחי הר"ן': "וכל דבר ודבר שעשה, הכל היה ביגיעה גדולה, בכוח גדול ובמסירות נפש, ולא היה לו שום דבר-עבודה שבה לו בנקל... והיה לו כמה עליות וירידות, אלפים ורבות, עד אין שיעור ודרך" (אות ה).

תלמידו רבי נתן מרבה לתאר את הקשיים שהיו מנת חלקו של רבינו כשהיה צעיר לימים: "היה קשה וכבד עליו מאד להתחיל להכנס בעבודת ה'. ואחר כך נפל מזה, וחזר להתחיל, וחזר ונפל. וכן היה כמה פעמים, עד שפעם אחד נתחזק אצלו

עומק הפרשה

ירידה לצורך עליה

ויצא יעקב מבאר שבע וילך חנה

יעקב אבינו יושב בצלו של יצחק אבינו, מקבל ממנו את מסורת התורה והאמונה, אך הנה הגיע הזמן לעלות אל קדושה למעלה ממנה, לישא את ארבע האמהות ולהעמיד שבטי י"ה, להקים את בני השכינה הק' ולהביא לעולם את כלל ישראל. לשם כך יוצא יעקב אבינו מצל אביו ואמו, נפרד מקדושת ארץ ישראל - מקום השראת השכינה הנקראת 'באר שבע', ופניו מיועדות ל'חרן' - מקום החושך הדינים וחרון אף ה' (זוה"ק ויצא קמז), שם הוא עתיד לשכון עשרים ושנים בבית לבן הארמי, בית מלא גילולים, דווקא בדרך זו הוא עתיד לבנות את בית כרם ישראל.

בדרך לחרן "ויפגע במקום", יעקב נאחז במקומו של עולם, בהר המוריה, באותו הזמן בתכלית החושך וההסתרה, הוא נאחז ונדבק באמונה זו ש'הנה גם אותו המקום שאני הולך ומתגלגל, אני שורה ומונה בנחלת ה', אשר הוא מקומו של עולם, ואין העולם מקומו' (כמו שדרשו חז"ל על פסוק זה, בילקוט קיז), כלומר כל העולם הוא מקום השראת השכינה ואין השי"ת מוגבל למקום אחד בלבד, אלא בכל מקום ממשלתו והשראת שכינתו (עין ליקו"מ ח"ב א, ד). מיד עם האחזו במקום, מיד "כי בא השמש", ודרשו חז"ל (בראשית רבה סח, ז) ששקעה שלא בעונתה,

כלומר נסתלקו ממנו המוחין והדעת, הנה אך מצא איזה אחיזה ותקוה במחשבת אמונה, לזכור שהשי"ת אתו עמו ואצלו, ומיד חשכו המאורות באופן בלתי רגיל.

אך באמת אין חושך זה אלא תכלית אהבת ה', ביקש השי"ת להלין שם את יעקב אהובו (סנהדרין צה:), ויתירה מזה דרשו חז"ל (שם) 'משל לאהובו של מלך שבא אצלו לפרקים אמר המלך כיבו את הנרות כיבו הפנסין שאני מבקש לדבר עם אוהבי בצניעה, כך השקיע הקדוש ברוך הוא לגלגל חמה שלא בעונתה בשביל לדבר עם יעקב אבינו בצניעה'.

באותה שעה הראה השי"ת ליעקב את דרך עליית האדם, עבודת האדם היא בדרך של סולם, אך העליה אינה בדרך של עליה גלויה, אלא עובדי ה' הדומים למלאכי השרת, עולים ויורדים בו, העליה נעשית דווקא באופן של עליה וירידה, שוב ושוב, ובאותה שעה אין לו אלא להאמין בהשי"ת, ובצדיקו האמיתיים המעוררים אותו שהירידה היא תכלית העליה.

כשמקבל האדם דעת זו ומאמין בה, מיד "והנה ה' נצב עליו... הארץ אשר אתה שוכב עליה לך אתננה ולזרעך. והיה זרעך כעפר הארץ... והנה אנכי עמך ושמרתיך בכל אשר תלך, והשיבותיך אל האדמה הזאת, כי לא אעזבך עד אשר אם עשיתי את אשר דברתי לך". (ע"פ ליקו"ה הל' מתנה ד, ג)

אברהם אבינו הצליח מאד בחינוך

אברהם אבינו ראש למחנכים, הראשון שקיבל הסכמה מהשם יתברך שזכה לחנך את בניו לשמור דרך ה', ואשר מחמת כן השי"ת אומר שהוא מחבבו מאד, כמו שכתוב (בראשית יח) 'כי ידעתי למען אשר יצווה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט' וכו'.

והוא פלא עצום איך אברהם ויצחק היו דרכם שונה לגמרי, כי אברהם נעשה מרכבה למידת החסד, ואילו יצחק נעשה מרכבה לצד הגבורה, וזה עבודתו באהבה, וזה עבודתו ביראה. ולכאורה אין זה ממש המשכת דרכו בעולם. והתמיהה מתעצמת לאור דברי רש"י (שם), שמפסוק זה למדים ש'כל המעמיד בן צדיק כאילו אינו מת'. כלומר, לא רק שהשי"ת הסכים על דרכו בחינוך, אלא גם יצחק הוא ההמשך ממש של אברהם, עד כדי שנחשב לכך שאברהם לא מת, מחמת שהשאיף רוחו ופעולתו אצל בנו, ואף שלכאורה כל צורתו ואופן דרכו של בנו הוא ההיפך הגמור מדרך עבודתו.

אלא שמכך למדים אנו שחינוך אמיתי הוא לצעוק את צעקת האמונה - שיתברר היטב שיש בורא לעולם, ולהרחיב דעתו בידיעה זו, ובפועל כל אחד יקח ידיעה זו ויעשה עם זה מה שיכול לפי תכונת נפשו.

וכפי שכבר הרחבנו בענין זה כמה פעמים, שדרכו של הצדיק בחינוך תלמידיו הוא שמאיר דעת לאדם שידע שיש בורא לעולם, ושידע עוד בבירור שהוא משרש נשמתו לא שייך כלל לעבירות כי נשמתו הואצלה ממקום גבוה וקדוש עד מאוד, וממילא צריך לדעת בבירור שהוא שייך להשי"ת, והשי"ת שייך אליו, תמיד בכל מצב, (ליקו"מ ס' ז' תנינא).

וככל שידעו אלו חזקות בלב האדם ומאורות אצלו בכח דיבורי הצדיק, כך ממילא כל אחד ואחד פועל אחרת עם הידיעות האלו, ומוצא את נקודת לבבו לפי תכונתו נפשו ולפי הכלים אשר חננו השי"ת.

ועוד אמר רביז"ל (שיחות הר"ן ס' ק"א) שהסימן שהתקרב אדם לצדיק אמת הוא שכל עבודתו בהתקרבותו לצדיק הוא באופן שזוהר שלא להיות כקוף בפני אדם, שמחקה עבודת רבו, אלא שבכח ההארה שקיבל מרבו הוא עושה את העבודה שלו הפרטית.

וכך גם לימד אותנו רביז"ל שכל אחד מאיתנו מצווה להעיר דעת בחביריו, אבל כל זאת רק באופן שאינו מתערב לחביריו בפרטיות במה שצריך לעשות, אלא רק עוסק להרחיב דעתו של חבירו בידיעה שמלאך כן הארץ כבודו וכו', (ליקו"מ שם, ליקו"ה שותפים בקרקע ה').

כי השי"ת אינו עושה שני פעמים אותו הדבר, וכל אחד יש לו שליחות מיוחדת איך לגלות את הבורא, ועל כן כל אחד קיבל כשרונות שונים מחבירו, ותכונות נפש שונות מחבירו, וכל זאת בכדי שכל אחד יעשה רצונו לפי הכלים שלו בדיוק.

והעצה להצליח בזה הוא על ידי שיבין שהצלחה בעבודת ה' הוא לא התוצאה המדויקת והמעשית, אלא בעיקר הרצון להמליך את ה'.

♦ לא היה פשוט הזה: חדש ממכון "אור לישורים" - עוז והדר: חלק ראשון לליקוטי מוהר"ן המבואר והמפואר, הכולל מבוא מקיף לכל תורה המבאר את כלל המושגים שבאותה תורה, מדור מקורות והרחבות עם ציונים לדברי חז"ל וערכי הקבלה, מפתחות למקורות המסייעות רבות בהרחבת הידיעה על כל נושא, ומפתח ערכים ונושאים מורחב, ועוד רבות. והכל באופן ההופך את האוצרות לנחלת הכלל, ובשפה ברורה ובהירה. להשיג ברשתות הספרים המרכזיות, ובמוקדי ההפצה של הוצאת 'עוז והדר'.

♦ גיליון "אותן אבקש" מבית 'נכספה', המאיר את אורו של רביה"ק זיע"א בקרב בני תורה. כולל מדורים מיוחדים מעולמו של בן ישיבה, שו"ת בעבודת ה', וחיבור בין גדולי ישראל לדעת רביה"ק. קו שיחת חברים: 035011106. קו שיחת חברים: 0554012434. שמעו ותחי נפשכם!

♦ תזכורת: כפי שפורסם כאן בשבוע שעבר, המעוניינים להשיג בתים נבחרים ומהודרים לתפילין, יכולים ליצור קשר עם הרה"ג ר' שמעון אנשין שליט"א הידוע בפסקיו הבהירים, ואשר ממנו אנו זוכים לשתות הלכה פסוקה מדי שבוע בגיליון זה. לפרטים נוספים: 0533144464.

יורל ע"י מנחם עלה לתורה
בבל עניין או להצטרפות למנויים בדוא"ר
A028080148@GMAIL.COM
מקס או הודעה קולית: 02-8080148
במקרים מיוחדים: 053-3175211 | 054-859148
המקור: נסמכת מיד יום ראשון בשעה 19:00
לתרומות ורכישות נכס נצחי: עלה לתורה, בנק
מרכזתל 17, סניף 725, חשבון 36645.

החיזוק השבועי

כי זה שטוען עם המחשבות זרות ונכנס עמוק
בטען ונשען ורועה שניחו: אותו לצאת מהם,
זהו כמו מי שמגיד להרדף שרועה לברח ממנו
ואזי הוא רודף יותר.

אבל פאמת עקר העצה לברח מהם ולילך
לדרכו ולכלי להסתכל לאחוריו כלל ולכלי
לסען עמקם כלל, שהיה בחינת 'זיכרון יעקב
וכו' ויגב יעקב את לב לכו הארמי, שהם
המחשבות רעות, על כלי הגיד לו כי ברח הוא
שאינו מגיד להם שבדרך מהם, רק בדרך לתמו
לדרכו.

ועל - ידי זה דיקא נצול מהם:

(ליקוטי הלכות, תפילין ג, לה)

יהלום

נדמה ח"ו, לבני הנעורים פפרט
להפעיל מחשבות, שאי אפשר
להם לעמוד בנגד המחשבות
רעות. אבל פאמת לא כן הוא,
כי המחשבה ביד האדם תמיד:

(שם מ"ש)

אגרת חיזוק לחשק התמדת הלימוד - חלק ה'

במאמר קודם הזכרנו שיחת רביז"ל (שיחות הר"ן כ"ה) שמח האדם הוא פלא עצום, שמנוחים שם הרבה ידיעות באופן של חבילות חבילות מסודרות. וכשצריך האדם לזכור באיזה דבר, הוא מושך ומוציא את אותו הדבר מהחבילה, והוא פלא, כי היכן היה מונח מחשבה זו עד עתה.

וממשיך רביז"ל ואומר: שכאשר מושך ומוציא את אותה המחשבה מזכרנו המונחת במוחו, אזי מתהפכים ומתגלגלים כל המחשבות מהסדר שלהם שהיו מונחות שם, וכעין שרואים בחוש, כאשר יש חבילה של בגדים מעורבות יחד ומוציא בגד אחד, היא מושכת אחריה את כל החבילה והכל מתהפך ומתבלבל, לעומת זאת כאשר מסדר אותם אחד על אחד, אזי יכול להוציא מתחת הערימה אחת והחבילה תשאר על מקומה.

ואפשר ללמוד משיחה זו כמה עצות לזכרון הלימוד. א] הצורך לסדר מחשבות - לסדר לימודו לאחר הלימוד, באופן שלא יתבלבלו אצלו כל הידיעות, כאשר ירצה להזכיר באיזה דבר.

מאת הרה"ג ר' שמעון אנשין שליט"א / מו"צ בעיר בית שמש יצ"ו

הלכה פסוקה

בביסה בערב שבת

ב. אָמַנְם אִם לֹא הִסְפִּיקוּ לִכְבֵּס וְאִין בְּגָדִים מְכַבְּסִים לְשַׁבָּת, מִתָּר לָלֶכֶת הַדְּעוּת לִכְבֵּס בְּיוֹם שֵׁשִׁי מִה שֶׁצָּרָה לְשַׁבָּת (מטה יהודה, רמב"ד, בא"ח שם. חו"ש שם. משמרת השבת ב.נב).

ג. אִם אִין צָרָה לִבְגָדִים בְּשַׁבָּת: אִזִּי אִם מְדַבֵּר רַק בְּהַפְעֵלֶת מְכוּנַת הַכְּבִיסָה, הַמְחַמֵּד תְּבוּא עָלָיו בְּרַכָּה, וְהַמְקַל לֹא הַפְסִיד (כיון שיש אוסרים בכל אופן, וע"כ המחמיר וכו'. ומאידך יש מתירים בכל אופן, ובפרט כשאין צורך לכביסה לשבת, שאז הא"ר וסיעתו מתירים אפילו בכביסה ביד, וע"כ המקיל וכו'. ואם יש צורך לכביסה בשבת, הרי כבר נתבאר לעיל שאז מותר לכבס לכו"ע אפילו ביד). וּבְפֶרֶט בְּגָדֵי קִטְנִיּוֹת שֶׁצָּרָה לְכַבֵּשׁ אוֹתָם תִּכְרֵךְ אַחֵר הַשַּׁבָּת, שֶׁאִפְשָׁר לְהַקֵּל יוֹתֵר (לפמ"ש בחו"ש ווא"צ להתירים בכל אופן. אכן מה שהתירו אפילו לכתחילה בגדי חולים וקטנים. לא נלע"ד, כיון שבקל אפשר לתכנן שלא לבוא לזה, ואם בכל זאת נחוץ לכבס, הא בלא"ה התירו כל כביסה שהיא).

ד. אָמַנְם אִם יֵשׁ צָרָה גַם לְמַנֵּן וּלְיָבֵשׁ אוֹ לְקַלֵּף וְכָל שֶׁנֶּחֱסֵם לְגַהֵץ, רָאִי לָלֶכֶת יָרֵא שְׁמִים לֹא לְהִתְעַסֵּק עִם בְּבִיסָה כְּזוֹ בְּיוֹם שֵׁשִׁי (כיון שאז מסתברים יותר דברי האוסרים בכל אופן).

ה. וּבְפֶרֶט בְּיָמֵי הַקְּצָרִים, שֵׁשִׁי לְהַמְנִיעַ לְגַמְרֵי מְלַכְבֵּס שְׂלֵא לְצַרֵּף שַׁבָּת (פשוט מה"ל).

ו. בְּלֵיל שֵׁשִׁי: י"א שְׁדִּינוּ כְּמוֹ 'יוֹם הַשֵּׁשִׁי' (חו"ש). וְי"א שְׁמִתָּר לִכְבֵּס (אור"צ). וְנִרְאֶה שֶׁהַחֵל לְפִי הָעֵינָן בְּכַמּוֹת הַכְּבִיסָה וּבְהַפְרָעָתָה לְהַכְנִית שַׁבָּת (וכמ"כ בחידושי בתרא).

א. מַעֲקָר הַדִּין אִין לִכְבֵּס בְּיוֹם שֵׁשִׁי, כִּינֵּן שֶׁהַתְּעַסְקוּת עִם הַכְּבִיסָה דוֹרֶשֶׁת זְמַן רַב, הַשֵּׁשִׁי שֶׁתִּפְרִיעַ לְשַׁבָּת הַהִנְחוּת לְשַׁבָּת (לדעת המ"א סק"ג, זוהי עיקר התקנה. אך למאידך ב"ק פב ע"א, משנ"ב סק"ה, ערוך השלחן מא, היא תקנה נוספת בכלל תקנה הנ"ל. ומש"כ שדורשת וכו', הוא מהת"ש שם, ושלכן אינו דומה לשאר מלאכות שהתירו עד מנחה [קטנה]). וְי"א שֶׁהַשֵּׁשִׁי שֶׁבִּגְלַל טְרִידַת הַהִנְחוּת לְשַׁבָּת לֹא יִכְבְּסוּ (א"ר וש"ע הרב שם), וְלִפִּי דְבָרֵיהֶם אִם אִין צָרָה לִבְגָדִים מְכַבְּסִים לְשַׁבָּת, מִתָּר לִכְבֵּס בְּיוֹם שֵׁשִׁי.

ב. אָמַנְם כִּינֵּן שֶׁמְכַבְּסִים בְּמְכוּנַת כְּבִיסָה, י"א שְׁמִתָּר לִכְבֵּס, אִךְ דַּעַת הַרְבֵּה פּוֹסְקִים שֶׁגַּם בְּיוֹם אַסוּר, שְׂלֵא חֲלָקוֹ חֲז"ל בְּגִזְרָתָם וְאָסְרוּ בְּכָל אִפֶּן (חו"ש שם. בעל משנה הלכות, במכתבו בפ"ס מהד"ק. חידושי בתרא, רמב"ד. ובשו"ת משנת יוסף ז נג, ובגמשת שבת א קד, עוד כמה טעמים לאיסור. ובשו"ש, ערוך שלא לכבס אז). וְעוֹד שְׁלֵמוֹת שֶׁעָצֵם הַכְּבִיסָה אֵינָה עֵסֶק גָּדוֹל, אִךְ הָעֵסֶק סָבִיב הַכְּבִיסָה וְהִנְיָ: מִיָּנִה, יְבוּשָׁה, קְפוּלָה, גְּהוּצָה. וְלִפְעָמִים יֵשׁ צָרָה בְּשִׁפְשׁוּף עִם חֲמֵר מְנִיקָה לְפָנֵי הַכְּבִיסָה - כִּל זֶה בְּדֹאֵי עֲלָל לְהַפְרִיעַ לְהַנְחוּת לְשַׁבָּת (אבני ישעיה בשם חז"א. ונראים דבריו, ודלא כהמחבר הנ"ל שחולק עליו).

וּלְמַעֲשֵׂה נִרְאֶה כֵּן:

א. לְכַתְחֵלָה אִין לִכְבֵּס כָּל בְּיוֹם שֵׁשִׁי. וְאַפְלֵי לְמִי שֶׁאִין לוֹ צָרָה לְהִתְעַסֵּק בְּהַכְנִית הַשַּׁבָּת. וְאַפְלֵי מִי שֵׁשִׁי לוֹ גוֹי אוֹ גִּיּוֹת הָעוֹסְקִים בְּכְבִיסָה (ראה: חו"ש, אור"צ, ונשמ"א שם).

א. מִתְקַנֵּת עֲרָא, שִׁיחֵי מְכַבְּסִים בְּגָדִים בְּיוֹם חֲמִישִׁי מִפְּנֵי כְּבוֹד הַשַּׁבָּת (שו"ע סימן רמב). וְטַעֲמָם הַתְּקִנָּה הִיא כְּדִי שִׁיחֵי בְּגָדִים נְקִיִּים לְשַׁבָּת (ואליה רבה ט, מהלבוש וצדה לדרך. שו"ע הרב, יא. משנ"ב, ה ושע"צ, שזה עיקר התקנה).

ב. אִם הַבְּגָדִים נְקִיִּים. כִּינֵּן שֶׁשֵּׁעַם הַתְּקִנָּה הִיא כְּדִי שִׁיחֵי בְּגָדִים נְקִיִּים, עַל כֵּן אִם יֵשׁ בְּגָדִים נְקִיִּים בְּלֹא חֵק, אִין חִיב לִכְבֵּס עוֹד בְּגָדִים (מהד"ק ברכה, רמב"ח. אך בתורת שבת ווי"ל רמב"ט, שם"מ יש לכבס דבר מה לכבוד שבת). וְכֵן אִם הַבְּגָדִים הַמִּיָּחִידִים לְשַׁבָּת [כְּגוֹן חֲלִיפָה, מְכַנְסִים, שֶׁל שַׁבָּת] הֵם עֲדוֹן נְקִיִּים, אִין חִיב לִכְבֵּס (שלחן שלמה, רמב"ד הערה א. אור לציון, א טז ב. אבל בחוט שני, שבת פ"ג בשע"א יא, שהחז"א החליף בגדיו אפילו כשהיו נקיים). וְגַדְרֵי הַתְּקִינָּה לְעֵנָן זֶה, נִרְאֶה שֶׁאִם הוּא מְסַפִּיק נְקִי בְּכָדִי לְלִבֵּשׁ אוֹתוֹ בְּאַרְעֵי חֻשׁוֹ. אֲבָל צָחָצְחָה נִעְלָם לְכָבוֹד שַׁבָּת, נִרְאֶה שֶׁבְּדָרָה כָּל הוּא בְּגָדִים חֲמִישִׁי.

ג. אֵימְתִי צָרָה לִכְבֵּס? אִין חִיב לִכְבֵּס בְּיוֹם חֲמִישִׁי דִּיקָא, אֲלֵא אִפְשָׁר לִכְבֵּס אִךְ מִתְחַלֵּת הַשַּׁבָּת לְצַרֵּף שַׁבָּת (א"ר שם, מחז"ב ז, ודלא כהד"א אליהו. מחצית השקל ג, ש"ש שם). וְכִנֵּן מְקוֹם אִם אִין צָרָה לִכְבֵּס אִזִּי, יֵשׁ לְהַשְׁתַּדֵּל לִכְבֵּס בְּיוֹם חֲמִישִׁי [אִם אֵינִי מְפָרִיעַ לְשַׁבָּת הַהִנְחוּת לְשַׁבָּת], אוֹ לְפָחוֹת בְּיוֹם רִבְעִי, שֶׁאִז נִכְרַ שְׁהוּא לְכָבוֹד שַׁבָּת (ראה: פרמ"ג, משנ"ב דס א, מטה יהודה, רמב"ד. בן איש חי, ב ב"ק דף כ. תח"ת החיים, רמב"ט).

הָאִם אִפְשָׁר לִכְבֵּס בְּיוֹם שֵׁשִׁי?